

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot.”

„Het openingsschot van de grote gildetentoonstelling te Eindhoven werd gelost door de
Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant, J. van der Harten.”

(Foto Fr. Martens, Deurne)

AGENDA 1978

- 16 april Federatie-Schietwedstrijd voor alle wapens te Hilvarenbeek (wegens 40-jarig jubilé Federatie).
- 15 mei Kringdag Maasland te Heeswijk bij het Sint-Willibrordusgilde.
- 15 mei Liefdadigheidsfestijn te Reusel bij het Sint-Jorisgilde.
- 21 mei Kringdag Kempenland te Tongelre bij het Sint-Catharina-gilde.
- 28 mei Kringdag Kwartier van Oirschot te Netersel bij het Sint-Brigidagilde.
- 28 mei Kringdag Peelland te Lierop bij het Gilde O.L. Vrouw van Zeven Weeën.
- 28 mei Kringdag Land van Cuyk te Gennep bij Sint Martinus.
- 9 juli Vrij Gildefeest te Haaren bij het Gilde Sint Catharina en Barbara.
- 13 aug. Vrij Gildefeest te Oeffelt bij het Gilde Salvator Mundi.
- 20 aug. Vrije Kringdag te Rijsbergen bij het Sint-Jorisgilde.

VRAGENRUBRIEK:

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

„BELVAAN”?

Wie kent de betekenis van het gildewoord „Belvaan”, dat te Gemert wordt gebruikt bij de afrekening van inkomsten en uitgaven? Daarbij wordt het nodige bier gedronken. Een „vaan” kan een portie drank aanduiden, maar daarmee is het woord „belvaan” slechts ten dele verklaard.

VAN DE REDACTIE:

Alle copie voor het volgend nummer dient voor 15 mei bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

TENTOONSTELLING

„500 JAAR NOORDBRABANTSE SCHUTTERSGILDEN”

Zondag 22 januari sloot om 10 uur 's-avonds de tentoonstelling, die Stichting voor Outer en Heerd en de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden in samenwerking met het Philips Ontspanningscentrum in galerie „De Zonnewijzer” te Eindhoven hadden georganiseerd. De organisatoren, die er het dichtst bij betrokken waren geweest, haalden verlicht adem. De laatste fase, het „afbreken” en het vervoer van de gildeschatten, kon beginnen. Die dag was overweldigend geweest.

Het leek wel of iedereen toch nog even op de valreep de kostbaarheden van de Brabantse gilden wilde bekijken. Op één dag kwamen er toen bijna 900 bezoekers.

De ene met de catalogus in de hand, driftig bladerend om van dit alles nog meer te kunnen genieten.

Soms zag men er cultuurminnende echtparen, die hun kroost uitvoerig inlichtten over het tentoongestelde. Sommigen lazen voor uit de catalogus.

Anderen daarentegen liepen vlot langs alle vitrines voorbij, met het argument dat „ze toch alles al op 'n gildedag gezien hadden”. Alom kon men echter toch wel de waardering horen over de hoge kwaliteit van deze tentoonstelling. Zelden zag men zoveel vroeg zilver bijeen. Zowel leek als deskundige hebben op dit punt hun bewondering uitgesproken. Dat daarbij nog eens alles zo prachtig „in pronk” gezet kon worden, is te danken aan de technische medewerking en vaardigheid van de medewerkers in het POC, van de artistieke gave van de heer Scha, en van het engelengeduld van enkele commissieleden. Sommige stukken verplaatsten zij tot vijf keer toe, om de beste presentatie te bereiken. De opening werd op 22 december verricht door de Commissaris van

„DE GILDETRON.” driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom,” in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland en Het Land van Cuijk.

Hoofdredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 133993.

Redacteuren: voor de Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040-438521

voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, Hilvarenbeek, tel. 04255-2431

voor Peelland: Alph. M. G. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920-24863

voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166-1516

voor Kempenland:

voor Het Land van Cuijk:

voor Baronie en Markizaat: B. Minnebach, Nieuweweg 32, Hoogerheide.

Administratie: H. A. J. v. Erve, Rootven 60, Moergestel, tel. 04243 - 1306.

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom, (Girorekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 7,50 per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

de Koningin in de provincie Noord-Brabant, de Heer J. D. van der Harten. Deze plechtigheid die gecombineerd werd met de installatie van de nieuwe voorzitter, was in alle opzichten een stijlvol gebeuren, waarbij circa 300 gildebroeders, afgevaardigden van vele Noordbrabantse gilden aanwezig waren.

In totaal hebben bijna 7000 personen gedurende deze maand de expositie bezocht. Circa 1000 catalogi gingen over de toonbank. Daarmee behoort dit evenement zeker tot de geslaagde tentoonstellingen van de afgelopen jaren in Noord-Brabant. Het aantal van 98 bruikleengevers duidt ook wel op de omvang van de expositie.

Er is uitgerekend dat voor de organisatie alleen al door gildebroeders zo'n slordige 700 km is afgelegd, om de schatten te brengen en te halen. Door gildebroeders werden heel wat manuren gemaakt.

De tentoonstelling werd tevens aanleiding tot een uitzending van het NOS programma „Van gewest tot gewest” op zondag 15 januari.

Door de cameraploeg en de montage werd goed werk verricht. De opnamen van de tentoonstelling overtroffen alle verwachtingen. We weten hoe moeilijk zilver te fotograferen is. Voor zo'n goed en verantwoord stuk werk gaat onze oprechte dank uit naar de cameraploeg en met name de redakteur de heer J. Gerritsen.

Vermeldenswaard is verder dat door commissieleden 23 rondleidingen verzorgd werden. Daarbij viel de grote belangstelling op, die velen aan de dag legden voor het geëxposeerde. Aardig is verder te weten dat de oudste bezoeker 86 jaar oud was. De jongste was pas 5 maanden en heeft tussen de antieke voorwerpen gezellig aan de fles „getutterd”.

De commissie is voornemens een tweede deel van de catalogus uit te geven. Daarvoor worden bij deze bijdragen gevraagd. Bijvoorbeeld correcties en aanvullingen op de catalogus.

Voorts zijn tips over particulier eigendom welkom. Ook zouden archiefvondsten ter illustratie kunnen dienen van de betreffende expositievoorwerpen. Ook literatuurverwijzingen zijn van harte welkom op het adres van de commissie Kogelsmortel 6, 5632 PV Eindhoven.

Er hebben zich enorm veel mensen ingezet om de tentoonstelling tot een succes te maken. Vele namen zouden dan genoemd moeten worden, met het gevaar iemand ongewild te vergeten. Daarom bedankt de organisatiecommissie van de tentoonstelling „500 jaar Noordbrabantse schuttersgilden”, bij deze, iedereen die op belangeloze, hartverwarmde en sympathieke wijze heeft meegewerkt aan het welslagen van dit evenement.

Namens de organisatiecommissie:

Johan Oomen.

Catalogus Gildetentoonstelling Eindhoven

Er zijn nog enkele catalogi verkrijgbaar van deze tentoonstelling. Het is een prachtig boekwerk met vele foto's en beschrijving van gildeattributen.

Wilt u dit boekje in uw bezit krijgen dan kunt u dit bestellen bij de heer Fr. Roijers, Bomanshof 55, Eindhoven. Kosten f 12,50 plus f 3,— verzendkosten.

De Ere-Voorzitter van onze Federatie overleden

„Op uitdrukkelijk verzoek van de overledene hebben de uitvaart en de begrafenis te Heeze in alle stilte plaatsgevonden”, zo luidde het slot van de overlijdensannonce van Mr. Dr. N. L. Deckers. Onze Brabantse gilden zijn daar dus niet bij tegenwoordig geweest, daarom deze weinige regels.

Bijna vijftig jaar woonde hij in Den Haag, wat noodzakelijk was vanwege zijn vele hoge bestuursfuncties en zijn politieke bindingen. Hij vergat zijn Brabant echter niet, dat hem als landbouwdeskundige in de Kamer had geholpen. Later werd hij zelfs minister van Landbouw en ook van... Defensie. Nog later werd hij lid van de Raad van State. Hij stierf op 1 januari van dit jaar in Den Haag, 94 jaar oud. Hij werd te Heeze begraven bij zijn vrouw.

Waarom werd dit dorp als laatste rustplaats gekozen? Hij was er geboren als zoon van het hoofd der school. Later werd Mr. Dr. N. L. Deckers, mede als een postume hulde aan zijn vader, die zoveel voor de gemeenschap van Heeze had gedaan, tot ere-burger van zijn geboortedorp benoemd.

Toen in het midden van de dertiger jaren de bundeling van de Brabantse gilden steeds meer vorm begon te krijgen, stond hij aan de wieg van onze Federatie met zijn adviezen en

zijn morele steun. Dit waren latere federatiebestuurders niet vergeten en daarom werd hij hun ere-voorzitter. Hij heeft steeds veel belangstelling voor de ontwikkeling van het Brabantse gildewezen getoond en menigmaal kwam hij uit Den Haag naar het zuiden om op een belangrijke gildemanifestatie acte de pré-

sence te geven. Dat deed hem altijd terugdenken aan het optreden der beide gilden in het dorp van zijn jeugd.

Hij heeft een gezegende leeftijd bereikt.

Moge hij rusten in vrede.

K.V.

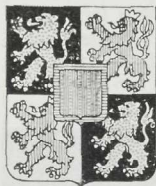

Federatie Nieuws

Herinneringsmedailles

Voor liefhebbers of verzamelaars zijn nog verkrijgbaar fraai uitgevoerde herinneringsmedailles van het 1e Europese Koningschieten te Aken (Dld.) in 1975 gehouden. De kostprijs

bedraagt f 5,—. Levering geschiedt bij voorkeur via de Kringsecretarissen. In andere gevallen vindt verhoging met verzendkosten plaats.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

„VENDELINCIDENT” TIJDENS GILDEMIS IN OIRSCHOT

Tijdens de gildemis, die in de Oirschotse Sint-Pieter werd opgedragen ter gelegenheid van het feest van de patroonheilige van de gilde „Sancta Barbara”, heeft zich een „vlagincident” voorgedaan.

Toen de gildebroeders in vol ornaat de kerk binnenmarcheerden, verkeek een van de vendeliers zich op de breedte van het middenpad met als gevolg, dat zijn vlaggestok tegen het hoofd van een kerkbezoeker Piet Zeeuwen belandde, die prompt voor enkele minuten „uitgeteld” raakte.

Het „vlagincident” veroorzaakte enige consternatie, maar toen de bezorgde hoofdman Hans Vogels zijn excuses had aangeboden en had kunnen constateren, dat de heer Zeeuwen geen nadelige gevolgen van de klap zou overhouden, werd de plechtigheid weer voortgezet en geschiedde het vendelen verder „volgens het boekje”.

GILDE SINT JORIS DIessen

Bij gelegenheid van het 525-jarig bestaan werd dit gilde een Dekenstok aangeboden. Voor-

VRIJ GILDEFEEST TE HAAREN OP 9 JULI 1978

Blijkens mededeling van de Overheid van Gilde Sint Catharina en Barbara te Haaren zal bij de jurering het zgn. „nieuwe klasement” worden toegepast, hetgeen inhoudt, dat alle deelnemende gilden een zilveren herinneringschild zullen ontvangen als 1e, 2e of 3e prijs in dit klasement.

stellende Sint Joris in gevecht met de draak. Deze is vervaardigd door de Heer F. Spiljart te Goirle.

Federatie schietwedstrijden

Voor de op 16 april te houden Federatie verschietsing hebben de navolgende gilden ingeschreven.

Uit kring Het kwartier van Oirschot 30 gilden
Kempeland 6 gilden
Maasland 6 gilden
Baronie 2 gilden

Noch uit kring Peelland, noch uit het Land van Cuyk werden inschrijvingen ontvangen!

NIEUWE HOOFDMAN

Tot opvolger van de Heer W. Kolsters, die we-

gens hoge leeftijd als zodanig heeft bedankt, werd als nieuwe Hoofdman van Gilde Sint Sebastiaan te Westelbeers met algemene stemmen gekozen de Heer C. Evers.

In dezelfde vergadering, op Sint-Sebastiaandag gehouden, werd de aftredende Hoofdman Kolsters tot ere-hoofdman benoemd.

GILDE SINT BRIGIDA NETERSEL

Op 23 januari 1978 overleed op 50-jarige leeftijd de oud-koning J. C. Vissers. Hij was medeheroprichter van dit gilde dat in 1958 weer tot bloei kwam.

Dat hij ruste in vrede!

Nieuws uit Kempenland

SCHITTEREND GESLAAGD FEEST-PROGRAMMA 150-JARIG BESTAAN SINT-MARTINUSGILDE WAALRE

De feestelijkheden van ons gilde op 24-25 en 26 september j.l. zijn een groots gilde-evenement geworden waarop ons gilde met trots kan terugblikken.

De gehouden districtsgilddag met de vele feestelijke gebeurtenissen, waaraan niet alleen door enkele honderden gildebroeders en gildeszusters werd deelgenomen, maar die ook aan honderden niet-gildeleden als toeschouwers veel plezier en kijkgenot hebben gegeven, heeft een geweldige indruk zowel op de deelnemende gilden als op het publiek achtergelaten.

De jubileumviering werd op zaterdag 24 september geopend met een receptie in het gildes huis.

Vele vertegenwoordigers van gilden uit de districten West en Eindhoven kwamen het gilde hun gelukwensen aanbieden.

Ook het college van B. en W. en vele begunstigers, vrienden en belangstellenden bezochten de receptie en lieten hun mondelinge felicitaties gepaard gaan met het aanbieden van stoffelijke blijken van waardering.

Met grote dankbaarheid melden wij de aanbidding van het zilveren medaillon door onze zustervereniging het Sint-Willibrordusgilde uit Waalre.

De feestelijkheden op zondag 25 september kenden twee hoogtepunten en wel de plechtige gildemis in de Willibrorduskerk te Waalre geconcelebreerd door pastoor Drs. W. Kolsteren met assistenten, waarin voor een volle kerk de gezangen van de St. Martinus-Messe van Kirche werden uitgevoerd door de plaatselijke zangvereniging „De Nachtegaal”.

Na de H. Mis volgde op het kerkplein een uitbeelding van de legende van St. Martinus en bedelaar en werd de eed van trouw uitgebracht aan de kerkelijke autoriteiten.

Het tweede hoogtepunt van deze dag waren de gildedefestiviteiten op het feestterrein aan de Eekhoornlaan.

Voorafgegaan door harmonie Juliana van Waalre trokken de 12 deelnemende gilden uit district Kempenland met hun prachtig uitgedoste standaardruiters, patroonheiligen te paard, vaandrags, koningen, zilverdragers, kapiteins, hoofdlieden, vendeliers en leden naar de feestweide.

Hierna volgde achtereenvolgens het défilé voor de autoriteiten en genodigden, de massale opmars van tambours, bazuinblazers, koningen, hoofdlieden, vaandeldragers en vendeliers.

De toespraken werden gehouden door de hoofdman van het feestvierende gilde Tony Vaessen, de raadsheer van het district-zuid, de Heer Paul v. d. Eynden en tenslotte de inhoudsvolle toespraak door loco-burgemeester Ir. G. Kymmell van Waalre.

Vervolgens werd onder het spelen van het Wilhelmus door harmonie Juliana de hernieuwing van de eed van trouw aan de wereldlijke autoriteiten afgelegd, waarna de gildewedstrijden een aanvang namen.

Ook de ingerichte tentoonstelling trok grote belangstelling.

Om 18.00 uur volgde de prijsuitreiking en de uitreiking van de herinneringsschilden door de loco-burgemeester der gemeente Waalre.

Op maandag 26 september werd de jubileumviering gesloten door het aanbieden van een cabaretavond aan de bejaarden van de gemeente Waalre.

Voor het gilde was het een eer deze groep van mensen die dikwijls niet meer in de gelegenheid zijn om diverse feestelijkheden bij

te wonen in hun jubileumviering te betrekken. Vele bejaarden hebben in de feesttent genoten van het optreden van de Tilburgse cabaretgroep „Neutje” met het programma „ALLEEN VOOR U” speciaal gericht op de bejaarden. Voor de jubileum-viering werd een feestgids uitgegeven waarin op duidelijke wijze de historie van het Sint-Martinusgilde naar voren werd gebracht, aangevuld met enkele inhoudsvolle stukken van verschillende schrijvers.

SINT-MAARTENSVUREN OP ZATERDAGAVOND 5 NOVEMBER

Op zaterdag 5 november brandde opnieuw het Sint-Maartensvuur te Waalre. De Martinusgilden uit Waalre en Dommelen nodigen elkaar om beurten uit om het Sint-Maartensfeest te vieren. Vorig jaar was Dommelen aan de beurt, dit jaar dus Waalre, om gastheer te zijn. Zaterdagmiddag werd zoals dat vroeger het gebruik was het hout verzameld en gebracht naar het feestterrein Eekhoornlaan Elandlaan. Om kwart voor zeven trokken de gilden St. Martinus uit Waalre en Dommelen en St. Wilibrordus uit Waalre door het dorp naar de kerk voor een plechtige H. Mis. De kerk was voor het bijwonen van deze H. Mis stampvol, het feestterrein was amper groot genoeg om alle omstanders een goed zicht te bieden op het vuur en de festiviteiten. Aan de festiviteiten werd deelgenomen door de drie gilden met een trompetshow en vendelen, door een volksdansgroep van de stichting Jejo en door Harmonie Juliana, benevens door diverse buurtgroepen met eigengemaakte fakels en lantaarns, lampions e.d. Na afloop werden de kinderen volgens traditie getrakteerd op eierkoeken. De Waalrese brandweer zorgde voor het ontsteken en het blussen van het vuur. Al met al een gebeurtenis, die de gemeenschapszin in Waalre zeker ten goede zal komen. Alles zal in het werk gesteld worden om de in ere herstelde traditie telkenjare uit te voeren.

A. Karsmakers,
Deken-Schrijver.

BRABANTKRUIS

Op de zondagen 6—13—20—27 november werd door het Sint-Jorisgilde Gestel en Blaarthem een kruisboogschietwedstijd georganiseerd. In totaal streden er 109 schutters uit verre omtrek om het begerenswaardige Brabantkruis. Ondanks het nu niet direct meewerkende weer stond men toch om 's morgens 9.30 uur al onder de schutsboom. Tot de laatste dag bleef de spanning erin zitten tussen enkele topschutters. Uiteindelijk bleek dat C. v. d. Ven van het Sint-Brigidagilde Netersel en J. v. Gennip van het organiserende gilde 57 van de 60 te behalen punten hadden gescoord. Bij kampen bleek dat J. v. Gennip het best was opgewassen zijn zenuwen te beheersen. Hierna overhandigde de voor-

zitter van de schietcommissie van het organiserend gilde P. v. d. Putten hem het zilveren Kampioenskruis, waarna hij overging tot bekendmaking van de overige personele prijzen. 1e prijs C. v. d. Ven St. Brigida Netersel; 2e prijs J. v. Hoof St. Joris Hoogeloon, P. v. d. Putten St. Joris Gestel, Vogels O.L. Vrouwegilde Zeelst; 3e prijs werd behaald door de gildebroeders A. Smolders, A. Smits en T. v. d. Ven.

Na het uitreiken der prijzen dankte Reg. Deken J. Janssen alle aanwezige schutters voor hun deelname; eveneens dankte hij al degenen die hadden meegewerkt dit schuttersfeest te doen slagen. Het was voor velen weer een mooie en in werkelijk goede gildesfeer gehouden schietwedstrijd die voor de 3e maal door het Sint-Jorisgilde werd georganiseerd iets wat gezien de belangstelling zeker herhaling verdient.

E. Reker.

IN MEMORIAM

Op 17 februari 1978 is overleden **Frans van den Sanden**, oudste gildebroeder van het **Gilde St. Martinus Luyksgestel**.

Nog twee jaar geleden hebben wij het feest gevierd, dat hij veertig jaar gildebroeder was en ontving hij de onderscheiding van Kring Kempenland en de Sint-Martinusspel van zijn gilde. Hij was toen al slecht ter been en zijn gezondheid ging langzaam achteruit, maar tot het laatst is hij helder van geest gebleven en tot het laatst wilde hij gildebroeder blijven, omdat hij vroeger met hart en ziel aan alle activiteiten had deelgenomen. Hij had o.a. meegewerkt aan de eerste Kringgildedag van onze Kring in Luyksgestel.

Op 22 februari werd hij onder grote belangstelling van de gildebroeders met gilde-eer begraven op het parochiekerkhof.

Hij ruste in vrede.

PMK

IN MEMORIAM

Op 21 januari is van ons heengegaan gildebroeder **Jan van de Water** van het **H. Kruisgilde uit Gerwen**.

In september vierde hij zijn 25-jarig gildelidmaatschap, maar door zijn ziekte kon hij dit niet vieren met zijn mede-gildebroeders.

We verliezen in Jan een geweldig mens, ook de Gerwense gemeenschap heeft hij op velerwijze gediend als raadslid van de gemeenten Nuenen, Gerwen en Nederwetten. Belangrijk was zijn voortdurende bijdrage tot de goede geest in het gilde door zijn groot gevoel voor humor en zijn sprankelende opmerkingen.

Op 25 januari werd hij onder grote belangstelling met gilde-eer begraven.

Op het kerkhof werd hem vendelend de laatste eer bewezen.

Gildebroeder Jan van de Water, rust in vrede.

J. v. Rooij, secr.

Nieuws uit Maasland

DEN BOSCH — Zaterdag 21 januari vergaderde de Culturele Raad Noord-Brabant in het Casino in Den Bosch. In de acht sectoren van de Raad is ook een plaats ingeruimd voor de Gilden.

Voorafgaande aan de vergaderingen en verkiezingen van bestuursleden, had in de foyer DE PARADE DER ONGESUBSIDIEERDEN plaats, waarbij een kleine expositie van de gilden aanwezig was. Daar namen deel St. Ambrosius Baardwijk, St. Ambrosius Loopopzand, St. Antonius Nuland en St. Crispijn Besoijen. De heer Karel Vermeeren sprak daar voor de gilden en hoopte dat de parade der ongesubsidieerden niet een parade der „onbekenden” zou zijn. Hopelijk komt er voor de gilden iets uit de bus.

MAASLAND — Op de jaarvergadering van november 1977 is besloten een kringonderscheiding in te stellen.

Het is een draagmedaille in zilver met de voorstelling van het wapen van Maasland.

Er zijn vier gradaties. Aanvraagformulieren zijn verkrijgbaar, met de voorwaarden, bij de secretaris der Kring.

MAASLAND — Op 2 februari bereikte ons het bericht van het ongeval en het overlijden van ons geacht Overheidslid, de Heer Lenard van Hulten uit Drunen. Dit grote verlies heeft ons — en allen die hem hebben meegemaakt in het gilde, in de commissies, in de kring en Federatie — zeer getroffen. In het bericht van Baardwijk doen wij hiervan verdere mededeling. Lenard, een hooggeacht, bescheiden en binnenslands gildebroeder, ging heen. Hij ruste in vrede.

UDENHOUT — Op 21 januari vierde **St. Antonius en Sebastiaan** de statiedag. De herinneringsbeker „Rijkers” werd uitgereikt aan Fr. Vriens.

Kampioen opgelegd werd in klasse A 1977: A. Beerendonk en in B: C. Hoofs.

Vrije hand A: Fr. Vriens en B: ook C. Hoofs. Bij de gildezusters werd Mevr. B. Muijen kampioen. In december werd de heer Chris Hoogendoorn tot Hoofdman gekozen en volgt Jac. Schoonus op. R. Verhoeven werd aan het bestuur toegevoegd. Frans Vriens wordt secretaris. Gildebroeder Willem van Drunen overleed na de statiedag; hij werd met gilde-eer begraven op 25 januari. Hij werd 79 jaar.

VUGHT — **St. Catharina** vierde haar feest op 26 november. De dag begon met het uithalen van gildebroeder Baron van Voorst tot Voorst te Helvoirt. Na de Mis een vendelgroet aan pastoor en burgemeester van Vught. Bernard Vugts was 40 jaar lid en hem werd een zilveren schild aangeboden. **GILDEBROEDER** Jhr. Ir. L. Van Nispen Tot Sevenaer — momenteel **VOORZITTER VAN DE FEDERATIE** — werd op deze dag geïnstalleerd. Staande Deken Jan van de Mortel deelde mede dat 2 trombandeliers werden geschonken.

BAARDWIJK — Het laatste bericht van secretaris Lenard van Hulten is voor het gilde **St. Ambrosius** van 10 januari 1978. Hij schrijft: „Het is niet bekend waarom de dinsdag na drieloningen de jaarlijkse teerdag wordt gevierd; het is al meer dan tweehonderd jaar lang deze dag geweest. De Gildemis werd opgedragen door Pastoor Schneider, welke op de avondbijeenkomst plechtig werd geïnstalleerd. Na de mis vendelgroet aan Pastoor Schneider en bezoeken aan zieke gildebroeders. Pastoor Schneider volgt Pastoor Vos op, die een der vijf gildebroeders is die dit jaar zijn overleden. Moge 1978 hopelijk gunstiger zijn”.

Tot zover zijn bericht. Helaas is hij zelf overleden na een ongeval op 2 februari. Zijn echtgenote Mevr. Van Hulten-Janssen is zwaar gewond in het ziekenhuis opgenomen. We maakten er reeds melding van maar we moeten besluiten hierop terug komen, want het verlies van deze gildebroeder, die 71 jaar was (had een uiterlijk van 50) is een zwaar verlies voor het gehele gildewezen. Op zijn 12de jaar was hij al lid van zijn gilde en speelde „gildeknechtje”. Op zijn 16de werd hij tambour en heeft deze functie tot het laatste toe vervuld. Hij heeft vele jonge tamboers opgeleid en zeer vele voor zijn jurytafel gehad op de wedstrijden, want hij was secr. van de Tromcommissie Maasland, lid van de Tromcommissie der Federatie. In 1961 werd hij lid van het Kringbestuur en werd afgevaardigd voor de Federatie i.z. Kring Maasland. Veel heeft hij voor **St. Ambrosius** van Baardwijk betekend want hij vervulde de functie van secretaris 23 jaar. Ook bij **St. Hubertus** in Drunen is dat verlies gevoeld. Daar was hij adviseur bij de heroprichting van dat gilde.

Op 7 febr. had de uitvaartdienst plaats in de kerk van Baardwijk. Hij wilde dat juist daar. Pastoor Schneider sprak troostende woorden en het gilde bracht een waardige afscheidsgroet. Van vele gilden uit de omgeving, van Bestuur Maasland en Federatie waren zeer velen aanwezig, o.a. Jhr. Van Nispen tot Sevenaer, Federatievoorzitter. In de kerk sprak namens alle gildebroeders dhr. Jan Toorians van de Federatie. Hij zei, dat de heer Van Hulten Gods wegen bewandelde (die wonderlijk zijn) in alle bescheidenheid en dát weten we uit zijn

liefhebberij, hulpvaardigheid en bereidwilligheid. En dát hebben wij als gildebroeders binnen en buiten zijn eigen gilde, maar ook in de Kring Maasland en de Federatie ondervonden. Lenard van Hulten was de zesde gildebroeder die dit gilde binnen een jaar heeft moeten afstaan. Een gevoelige klap voor **St. Ambrosius**. Wij allen zijn hem dankbaar voor wat hij heeft gedaan. Zijn echtgenote en kinderen wensen we alle sterkte toe. Lenard ruste in vrede. Overleden zijn: H. de Jong, Pastoor Vos, B. v. Cromvoirt, C. de Jong en N. Baijens.

Het gilde **ST. AMBROSIIUS** van Baardwijk (1971); geheel links Tamboer en Secretaris Lenard van Hulten, 4de van rechts de huidige Hoofdman Henk Pullens.

HERPT — Bij **St. Catharina** werden op 20 november — de feestdag — vier nieuwe leden aangenomen. Men heeft acties ondernomen om geheel het gilde te costumeren. De heer C. v. Mierlo werd tot hoofdman gekozen.

Op 18 december schoot J. Beaart zich tot Winterkoning. L. Couwenberg werd kampioen voor het derde jaar. Mart. v. Leeuwen was 25 jaar lid van het gilde; hij overleed 16 jan. in Rosmalen, 69 jaar oud.

OISTERWIJK — Van de vier windstreken is de statiedag van 20 januari van **St. Sebastiaan** „aangekondigd” en statig gevierd. Pastoor A. Marks droeg de H. Mis op en het bejaardenkoor „Levensvreugde” o.l.v. M. Scholtze verzorgde de gezangen. Daarna vendelgroet aan pastoor Marks en Burgemeester-ere-voorzitter B. Funk. Tot nieuwe dekens werden benoemd: P. Jansen en J. Verhof; aftredend was P. Alberts. Hoofdman W. Deen kon op een zeer geslaagde teerdag terugzien.

HAARSTEEG — Bij het **Sint-Ambrosiusgilde** is op 2 december het ere-lid Th. Beekmans overleden. Hij werd door de gildebroeders naar zijn rustplaats begeleid.

HAAREN — Op zaterdag 28 jan. werd de avondmis ongedragen voor het **Gilde St. Antonius en Sebastiaan**, dat de teerdag vierde. Hoofdman a.i., Dhr. W. van Laak, zei dat het j.v. 1977 een groot jaar voor het gilde was geweest: huldigen, uniformering en nieuwe standaard in gebruik. Ook is de nieuwe koningsboom op de gildewei in gebruik genomen. H. v. d. Wiel, vaandrig, A. v. d. Wiel, oud-vendelie., waren 25 jaar lid. Zij ontvingen een her-

innering. De ere-hoofdman, burgemeester Burger was aanwezig en sprak over de rijkdommen van het gildewezen (Eindhoven-tentoonstelling). De heer A. v. d. Wiel werd deken benoemd. De boeremik met zult is nu vervangen door een koud buffet; het is nieuw, maar het smaakte lekker!

NULAND — **St. Antonius Abt** vierde op 21 januari de patroonsdag. Gildeheer pastoor Van Erp droeg de Mis op, waarna rondgang door het dorp. Hoofdman G. v. d. Schoot kon in de vergadering gildebroeder Jacq. v. d. Bosch huldigen om zijn 25-jarig lidmaatschap. Jacq. heeft vele verdiensten voor het gildewezen in het algemeen. Van 1953 tot 1971 was hij Hoofdman van dit gilde; in 1957 werd hij in de Overheid van Kring Maasland gekozen en is afgevaardigde voor de Federatie; in december 1960 werd hij Hoofdman van „De Hoge Schuts”. Ere-hoofdman, burgemeester Mr. van Oerle sprak Jacques toe en overhandigde hem de zilveren Antoniuspeld.

KAATSHEUVEL — Bij **St. Jan** heeft op 29 januari het Drie-Bonden-Kampioenschap plaats gehad: Bond Haaren, Udenhout en Langstraat. St. Jan zelf werd de kampioen! Ook de persoonlijke kampioenschappen waren voor dit gilde. Bij de laatste vier schutters in de eindronde waren er drie van St. Jan. Uiteindelijk was het hun gildekoning J. Verschure, die op zijn verjaardag de kampioenstitel in de wacht sleepte. Burgemeester Fievez reikte de beker aan het zegevierende korps uit t.w. de schutters: Fr. Elshout, T. v. Geel, P. Verschure, J. Dapper, P. v. Laarhoven en C. v. Balkom.

BERKEL — Zaterdag na Driekoningen was **St. Hubertus** in het geweer om de teerdag te vieren. Na de Gildemis vendelgroet aan pastoor en burgemeester. De koffietafel met zult werd alle eer aangedaan. Onder het diner 's avonds reikte de loco-burgemeester de onderlinge schietprijzen uit.

VORSTENBOSCH — Bij **St. Antonius** overleed op 14 december de oudste gildebroeder Willem van den Heuvel; hij werd 87 jaar. Zesentwintig jaar was hij lid van het gilde en van 1954 tot 1972 was hij schuttersdeken en daarna ere-lid. In 1966 en 1971 was hij schutterskoning. Steeds verzorgde hij de aanmaak van kogels en verzorgde de geweren van het gilde. Willem was ook ere-lid van **St. Barbara Dintther**.

Vermeld zij nog dat hij een verwoed schutter was onder de boom, maar ook genoot van de jacht; dat was zijn leven. De gilden van Dintther en Vorstenbosch waren op de begrafenis aanwezig. De Hoge Schuts zond afgevaardigden.

In de tromcommissie van Kring Maasland is i.p.v. L. de Visser uit Heeswijk nu dhr. J. v. Grunsven, Eggerlaan 16, Vorstenbosch gekomen.

BERLICUM — **St. Joris** werkt samen met F.C. Berlicum om geld in te zamelen voor het gilde. Het zijn doeltrapwedstrijden. Dat heeft plaats tot en met Pasen, op de zaterdagen en zondagen. Je moet maar weten aan geld te komen!

BESOIJEN — SAOEDI ARABIË — EEN PRINSELIJK BEZOEK.

In verband met zakelijke besprekingen tussen Saoedi Arabië en de N.V. Philips werd Prins Mohamed Bin Fahd Bin Abdulaziz donderdag 10 februari uitgenodigd op het kasteel Ammer-

zoden waar hem een diner werd aangeboden. Muzikaal werd dat opgeluisterd door Lisbeth List.

Het gilde **St. Crispijn en Crispinianus** van Besoijen had daarvoor de vererende uitnodiging ontvangen de Prins en zijn gevolg de vendelgroet te brengen.

Aldus werden de Prins en de leden van de Raad van Bestuur o.a. Dhr. Ir. Rodenburg en Dr. F. Philips op het kasteel onthaald door het gilde op een wijze, die naar de heer Philips later verklaarde, de Arabische Prins en de andere Arabische gasten nog niet eerder hadden meegemaakt. Het werd dan ook zeer gewaardeerd.

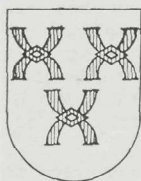
Verloren Maandag bij dit gilde was de teerdag, de eerste maandag na Driekoningen. De dag werd in alle vrolijkheid doorgebracht. De wisseltrofee, die destijds is geschonken door de vorig jaar overleden gildebroeder Piet Mulder, werd gewonnen door H. de Louw Jr. Tweede werd A. Schalken en derde Mevr. van Dongen. Mevr. Schalken werd eerste bij het kaarten. De traditionele worstebroodjes lieten zich goed smaken.

LOONOPZAND — Bij het gilde **St. Ambrosius** werd voor de eerste keer een winterschiettoernooi gehouden op de handboogbanen op doel. Voor de Culturele Raad van de Provincie stelde dit gilde met enige andere gilden al zijn attributen ten toon in het Casino te Den Bosch.

HEESWIJK — De voorbereidingen zijn in volle gang om op tweede Pinksterdag, 15 mei de gilden van Kring Maasland te ontvangen.

LOONOPZAND, februari 1978.

Jan Toorians,
Deken-schrijver
Kring MAASLAND.

Nieuws uit Peelland

NIEUWE VOORZITTER KRING PEELLAND

„Er is een tijd van komen en een tijd van gaan. Na 21 jaar als voorzitter gefungeerd te hebben neem ik met weemoed afscheid. Het is voor mij een pijnlijke aangelegenheid om dit te doen. Ik heb steeds alle waardering gehad voor het Gilde”. Met deze woorden legde de heer A. Niessen zijn functie als Kringvoorzitter tijdens de jaarvergadering neer. In deze vergadering, gehouden op 28 januari 1978 te Bakel, werd direct de nieuwe Kringvoorzitter gekozen en geïnstalleerd. Bij de eerste stemming reeds werd de heer F. van Thiel gekozen als de nieuwe voorzitter. Na de installatie, die verricht werd door vice-

voorzitter, de heer P. v. d. Berkmortel sprak de nieuwe voorzitter zijn dank uit voor het in hen gestelde vertrouwen.

Hierna vroeg de heer G. Dusseldorp het woord. In zijn rede werd de scheidende voorzitter de heer A. Niessen door hem met lovende woorden bedankt, voor het vele werk dat hij in de afgelopen 21 jaar voor Kring Peelland en voor het gehele gildewezen heeft gedaan.

Het voorstel, gedaan door het Kringbestuur, om de heer A. Niessen als ere-voorzitter te benoemen werd met een overweldigend applaus begroet.

Enige persoonlijke gegevens van de nieuwe voorzitter: de heer F. v. Thiel is woonachtig te Gemert, is getrouwd en heeft 3 kinderen;

in 1971 maakte hij zijn intrede in het gilde bij gelegenheid van de voorbereidingen van het Landjuweel te Gemert, alwaar hij werd ge-

vraagd als voorzitter van het werkcmitè. Het Kringbestuur wenst hem alle succes toe in het uitoefenen van zijn functie als voorzitter.

„Installatie nieuwe Kringvoorzitter.
v.l.n.r. P. v. d. Berkmortel, F. van Thiel, Alph. Niessen”.

SINT-ANTONIUSGILDE GEMERT

Een geweldige optrekdag met vele hoogtepunten, zo mag de viering van het jaarlijks patroonsfeest van de Gruun Schut in Gemert wel worden aangemerkt. Het kon ook eigenlijk moeilijk anders, want stel je voor: een nieuwe deken (Tom van Lijssel uit Mortel), een gouden jubilaris (Driek de Koning), een zilveren jubilaris (Leo v. d. Heijden) en daarbij nog het bezoek van een bestuursdelegatie van de Sankt-Nikolausschützenbruderschaft Natzungen (Duitsland), waarmee het gilde sinds het Europees Koningschieten in Nijmegen banden onderhoudt.

Het begon al 's morgens toen het gilde met de gasten het ontbijt gebruikte bij kapitein Jan van den Berg, waar de „herd” te klein was.

Dat was zo in de dekenale kerk tijdens de gildemis en bij de ontvangst op het gemeentehuis door burgemeester Hein M. A. C. de Wit, die het gilde de ere-wijn aanbood en aan de drie tamboers het gemeentelijk stipendium, om op deze wijze in stand te houden, dat de tamboers vroeger werden gehuurd.

De burgemeester begroette de Duitse gasten in hun landstaal.

Voorzitter Jaspers dankte de burgemeester voor de ontvangst, die tijdens zijn ambtsperiode tot

een gezellige bijeenkomst is uitgegroeid en bood de burgemeester het jaarverslag 1977 aan.

De besloten optrekdagvergadering had een iets breder kring belangstellenden dan eigenlijk gebruikelijk is, maar wat wil men als een gouden jubilaris zijn zonen uitnodigt en de dochters een beroep doen op de emancipatie en stellen, dat als hun vader feestviert zij er ook bijhoren.

Er waren woorden en gelukwensen voor de vader van de deken, jubilarissen en de Duitse gasten en het regende geschenken voor het gilde, n.l. zilveren schilden van Driek de Koning, Leo v. d. Heijden en Jan Geene, alsmede een houten voorstelling van St. Nikolaas, de schutspatroon van de gasten. Het belangrijkste besluit was echter de aankoop van een nieuwe gildevlag, waartoe eenstemmig werd besloten.

Na de middag werd de nieuwe deken Tom van Lijssel aan huis geïnstalleerd en in een feeststoet naar het gildehuis gebracht. De koude werd verdreven met enige drank — 46 maal — welke door de inwoners aan het gilde werd geschonken.

De gilde-avond na de gildemaaltijd, waaraan een record aantal leden aanzat, was zeer druk bezocht en vol stemming.

Zo bad Koning Jo van Schalen van het Gilde van St. Antonius en Sint Sebastianus tijdens de gildemis op de optrekdag 21 januari 1978 in de kerk van Sint Jans Onthoofding:

Geven

Wij mensen, God, wij hunkeren naar voorspoed en naar vrede.

Om kameraadschap en geluk is reeds zoveel gebeden.

Maar wat bezielt de mensen dan,

Die saam toch moeten leven,

Om van de fijne dingen toch

Zo weinig weg te geven?

Beseft men dan nog altijd niet,

dat steeds weer in dit leven

Geluk pas dán gestalte krijgt,

als men het weg wil geven?

En dat dit echt wel mogelijk is,

Dat heb ik zelf ervaren.

In het Gilde van den Abt Antoon

Daar doet men dat al jaren.

Maar het Gilde van de Abt Antoon zij niet

alléén geprezen:

Het steeds weer klaar staan vormt het hart

van héél het gildewezen.

Wij vragen daarom U, o God

Toch nooit uw hulp te stoppen,

Zodat voor velen ouwenlang

Dat hart mag blijven kloppen.

SINT-LEONARDUSGILDE DONK

Nu het jaar 1977 weer achter ons ligt, is het goed het wel en wee van ons gilde eens op een rijtje te zetten en ons te bezinnen over de activiteiten in het nieuwe jaar 1978.

Het aantal leden werd in 1977 van 8 tot 17 uitgebreid en dit had tot gevolg dat de nieuwe gildebroeders van een gildepak voorzien moesten worden. Besloten werd voor alle gildebroeders een nieuw kostuum te laten maken en het resultaat kunt u zien op bijgaande foto. Ten behoeve van de vendeliers werden een 4-tal nieuwe gildevlaggen gemaakt, terwijl ook het paard met standaardrijder na vele jaren weer zijn intrede deed. Een woord van dank is op zijn plaats voor de echtgenoten van de gildebroeders, die de handen ineen sloegen en dit alles voor weinig geld en weinig woorden realiseerden.

In 1977 werd ook de maandelijkse gilde-avond weer ingevoerd, om de kontakten tussen de gildebroeders te verstevigen. Op de eerste woensdag van de even maanden komen de gildebroeders bijeen in het gildehuis Teunissen en op de eerste woensdag van de oneven maanden bij een van de gildebroeders aan huis.

In de meimaand werd door het gilde deelgenomen aan de jaarlijkse militaire bedevaart te Handel, welke bedevaart op dezelfde dag viel als de kringgildefeesten. Helaas kon ons gilde hierdoor niet tijdig in Bakel aanwezig zijn voor de grootse optocht door dit schone brabantse dorp. Slechts een gedeelte van het in groten getale opgekomen publiek kon genieten van onze nieuwe kledij, onze standaardrijder en onze nieuwe vendelvlaggen. Op het kringgildefeest behaalde ons gilde toch nog een mooi sukses, want ex-koning Richard van der Heijden — vervanger van wegens een communicant afwezige koning Piet Rovers — werd met recht kringkoning.

Op kermismaandag — 12 september 1977 — rond 11.30 uur kon het gilde zijn nieuwe koning voor het jaar 1977—1978 begroeten. Gildebroeder en standaardrijder Frans Konings presteerde het om bij het 163ste schot de puist van de boom te schieten. 's Middags vonden voor het talrijke publiek nog prijsschietwedstrijden plaats en deze oeroude traditie viel bij het vele publiek goed in de smaak.

Het gilde maakte met de dames dit jaar ook een reis naar de patroonheilige St. Leonardus. Hiertoe ging men de landsgrenzen over en wel naar België. Eerst werd het prachtige oude stadje met het schitterende marktplein St. Truiden aangedaan, om vervolgens door te reizen naar Zoutleeuw. In dit oude handelsstadje werd de prachtige Sint-Leonarduskerk met zijn vele kerkelijke kunstschaten bezichtigd. Nadien werd nog een bezoek gebracht aan de rust uitstralende abdij van Tongerlo, alwaar in hotel St. Antonius het diner werd genuttigd onder het genot van een pint gerstenat.

Helaas moest het gilde ook aantreden voor zijn gildebroeder **Harrij Hamelijck**, die na een langdurig ziekbed toch nog vrij plotseling overleed. Hij werd met gilde-eer begraven op het Sint-Leonarduskerkhof en deze markante persoonlijkheid zal steeds in onze gedachten blijven voortleven.

Wat staat er voor 1978 voor bijzonders op het programma voor het gilde van St. Leonardus? Wel, wij hebben het plan opgevat om de schooljeugd in de vorm van een **schoolproject** kennis te laten maken met de doelstellingen en dergelijke van ons gilde. Voorts willen wij dit jaar met medewerking van het gemeente-

bestuur op de Donk de **Sint-Leendertkapel** wederom laten vrijzjen. De plantekening met kostenbegroting is reeds hiertoe ingediend. Voorts willen wij middenzomer deelnemen aan de gildefeesten bij onze zustervereniging in Bad Grund am Harz in West-Duitsland. Tenslotte hebben wij voor het jaar 1978 beslag kunnen leggen, op de riant overdekte rollerhal aan de Ootterweg, waardoor onze tromme-laars en vendeliers in staat zijn elke 14 dagen enige uren te oefenen. Een nederlands gezegde luidt „Oefening baart kunst” en wij hopen u hiervan getuige te kunnen laten zijn op het eerstkomende kringgildefeest.

Uit het vorenstaande hebt u kunnen lezen, dat het reeds 552-jarige gilde St. Leonardus nog steeds bruist van activiteit en dat impliceert dat wij hier te maken hebben met een gilde, jong van harte.

Gilde St. Leonardus
M. C. de Bekker.

SINT-ANTONIUSGILDE DEURNE

Op zaterdag 31 december had ons gilde de droevige plicht ons oudste lid en ere-lid, de heer W. Branten ten grave te dragen.

W. Branten was een van de heroprichters van ons gilde in 1930 en onafgebroken een trouw en broederlijk lid.

Ook bekleedde hij lange tijd een bestuursfunctie in 't gilde dat hem zeer aan 't hart lag.

Onze gedachten gaan ook naar zijn vrouw voor wie hij zoveel betekende.

Wij zullen hem blijven gedenken in onze gedachten en ons gebed.

Nieuws uit het Land van Cuijk

AFSCHIED VAN BART VAN ELK

Op 11 december 1977 overleed hij toch nog geheel onverwacht in een ziekenhuis te Nijmegen. We wisten wel allemaal, dat hij het wat kalmer aan moest doen, maar dat hij zo plotseling van ons zou heengaan had niemand vermoed. In de Kring van de gilden van het Land van Cuijk kwam die klap bijzonder hard aan. Men wist daar wat men aan hem had en hij was niet voor niets tot ere-deken van zijn Kring benoemd. Hij had zich steeds ingezet voor de verdieping van de gilden. Tien jaar lang nam hij de voornaamste plaats in bij de samenstellers van het contactblad van zijn eigen Kring. Zelf leverde hij bijzonder veel kopij. Hij keek, luisterde, las en bestudeerde wat er zich op het terrein van de gilden afspeelde. Hij deed dat alles kritisch vanuit zijn eigen visie. Hij was niet van kindsbeen af met de gilden opgegroeid, maar op een gegeven moment werd hij er door gegrepen doordat dit oude en steeds nieuwe spel der gilden hem fascineerde. Op vele gildefeesten kwam men

hem tegen in vol ornaat, omhangen met de dieprode sjerp waarop in grote gouden letters „De Guld” prijkte. Hij maakte door zijn martiale figuur op buitenstaanders vaak meer indruk dan in het verleden menige suisse in een bomvolle kerk. Hij drong zich nooit op de voorgrond. Soms kon men hem zelfs wat eenzaam, in zichzelf gekeerd op een feestterrein aantreffen om het kleurige schouwspel in zich op te nemen en kritisch te verwerken. Als beroepsmilitair hield hij van discipline. Dat was zijn aard, dat was ook zijn goed recht. Een gepaste discipline behoorde er ook te zijn bij de gilden als deze naar buiten optraden. Alles wat hem boeide of stoorde spuide hij in „zijn” Guld. Wie alles wat hij op dit terrein gepubliceerd heeft doornam, weet welke belangrijke bijdragen hij voor alle gilden heeft geleverd. Vooral zijn laatste artikelen die betrekking hadden op het vendel, het vendelen en alles wat daarmee samenhangt zijn van een bijzondere kwaliteit. Zijn liefde voor de vlaggenkunde was bekend en we weten, dat hij op dit gebied zeer nauwe contacten had met Jan

Toorians, zelfs nog enkele dagen vóór zijn dood.

Op donderdag 15 december 1977 betrokken om tien uur in de voormiddag de gildebroeders van het Sint-Jansgilde uit Gassel de ere-wacht rond de baar die was afgedekt met het gildevaandel, waarop het gildezilver en de attributen van de overleden beschermheer waren geplaatst. De baar stond opgesteld voor het hoofdaltaar van de Sint-Janskerk te Gassel, waaraan het gilde eeuwenlang verbonden was. Daar was het ook de juiste plaats om met gilde-eer van Bart van Elk afscheid te nemen. Om elf uur nam Baron De Weichs de Wenne als voorzitter van de Kring het Land van Cuijk het woord en memoreerde in zijn herdenkings-toespraak het vele dat de overleden Ere-deken van de Kring voor de verbetering van de gilden had gedaan door woord en daad. Hij prees hem speciaal voor al zijn werken voor het Kringblad De Guld. Bart van Elk was steeds een voorbeeld voor velen en ongetwijfeld zal hij als een voorbeeld in herinnering bij velen blijven voortleven. Men zal hem duidelijk missen. Namens het Sint-Jansgilde sprak de staande-deken W. Jaspers. Hij prees vooral de grote inzet van de overleden beschermheer. Nooit

Bart van Elk

was iets te veel. Zijn toewijding en zijn grote kennis van het gildewezen hebben veel bijgedragen tot de opbloei van vele gilden, speciaal voor het gilde in Gassel. Evenals de vorige spreker wees ook hij op het grote verlies voor de echtgenote en de kinderen van Bart van Elk. Als derde spreker kwam pastoor J. M. van Santvoort van de Sint-Jansparochie. Hij kende de overledene, al was het nog niet zo heel lang, uit de vele sympathieke gesprekken die hij met hem had mogen voeren. Daardoor wist hij van nabij hoe Bart voor de gilden leefde en hoeveel hij over de gilden op papier had gezet, al dan niet gedrukt. Hij wist hem ook als mens zeer te waarderen en wist zodoende ook dat hij een vereerder was van de werken van de letterkundige Werumeus Buning. Daarom meende hij op geen betere wijze van Bart van Elk afscheid te kunnen nemen dan door het voorlezen van een gedicht uit de verzamelde „Afscheidsgedichten” van genoemde schrijver. Hij was ervan overtuigd, dat dit de goedkeuring zou wegdragen van de nabestaanden maar ook van Bart.

Na de dienst werd door het gilde de vendelgroot aan de overledene gebracht, gevolgd door een defilé van de gildebroeders uit Gassel, die uit het Land van Cuijk, en door enkele gildebroeders uit het Brabantse land met wie Bart bijzonder bevriend was. Zij allen vormden een ere-haag in de middenpad toen de gilde-overheid van St. Jan het stoffelijk overschot naar de lijkauto bracht.

Achter in de kerk was gelegenheid de familie Van Elk te condoleren.

Bij het crematorium „Moscowa” te Arnhem werd nog een laatste groet met het gildevaandel gebracht.

Van deze plaats past een oprecht woord van medeleven aan de echtgenote en de kinderen van Bart van Elk. Onze Gildetrom verliest in hem een trouwe lezer, want hij spelde ons blad elke keer van a tot z uit.

Bart, harde werker, we zijn je dankbaar. Rust in vrede!

K.V.

Kring „Baronie en Markizaat”

KRINGDAG 1978

De vrije kringgildedag van „Baronie en Markizaat” zal dit jaar worden georganiseerd door het Sint-Jorisgilde te Rijsbergen op zondag 20 augustus. Hoofdman van dit gilde is C. Peliens, Sint-Barrostraat 32 te Rijbergen, tel. 1237.

Evenals in Hoogerheide vorig jaar, wordt van de zijde van het kringbestuur het op prijs gesteld dat de overige kringen een à twee gilden willen afvaardigen, teneinde een positieve invloed uit te oefenen op de bloei van de gilden in het Westbrabantse.

Het welslagen van zo'n gildedag is mede afhankelijk van deskundige juryleden. Daarom

hoopt de kring op medewerking vanuit Midden- en Oost-Brabant.

Zij is thans zelf doende een aantal commissies te formeren, zodat deze op 20 augustus kennis en ervaring kunnen opdoen.

Het sekretariaat van de kring, dat beheerd werd door de heer Herrijgers, wordt tot september 1978 waargenomen door B. Minnebach, Nieuweweg 32, Hoogerheide.

Tot de kring traden toe Gilde St. Sebastiaan uit Oudenbosch en Gilde St. Antonius uit Terheyden, zodat thans totaal 8 gilden zijn aangesloten. Overleg is heden gaande met het 9e gilde.

GILDE ST. SEBASTIAAN, HOGERHEIDE

Op 2 januari overleed onze gildebroeder Daniël Verheezen. Vele leden van het gilde waren aanwezig bij de uitvaart. Helaas is het voor ons gilde thans nog niet mogelijk een plechtige uitvaartdienst met het gilde te verzorgen. Gestreefd wordt hier in de toekomst aan te kunnen voldoen.

Op de ledenvergadering in januari werd besloten dat elk lid/gezin een abonnement op de „Gildetrom” ontvangt. Dit betekent 55 abonnementen voor 1978.

In de periode van 18 maart tot 5 juni wordt een historische tentoonstelling gehouden over het „Markizaat van Bergen op Zoom”, ons gildesilber zal hier worden tentoongesteld.

Met twee Belgische gilden is overeengekomen dat de dansrepetities gezamenlijk eenmaal per maand worden gehouden onder de deskundige leiding van Andrea Sterck uit Halle van de Hoge Belgische Gilderaad, terwijl zij tevens op een nog nader vast te stellen zondag in april een danscursus in Hoogerheide verzorgt.

Enkele schutters en aspirant-schutters van ons gilde hebben deelgenomen aan de vrije verschiëting in Alphen. De opening van de eigen doelen in Hoogerheide zal vermoedelijk in het eerste weekend van de maand mei plaats vinden, met een uitgebreide verschiëting.

B. J. A. Minnebach
Deken-Schrijver

SINT-ANTONIUSDAG 1978 IN DWINGELO (DRENTE)

Een krantebericht van vorig jaar bracht me dit jaar op 17 januari bij een zeer merkwaardig Sint-Antoniusgilde in Drente.

Het bleek een zeer oud gilde te zijn, een besloten gezelschap van twaalf mannelijke leden, die allen woonachtig moesten zijn in Dwingelo. Kwam een plaats open door bedanken, verhuizen of overlijden, dan werd op de eerstvolgende patroonsdag de vacature aangevuld met een in Dwingelo woonachtig nabij of ver familielid, dat dan op de eerstvolgende bijeenkomst officieel als lid werd aangenomen waarna hij zijn handtekening moest plaatsen onder het eeuwenoude reglement, één der weinige oude bescheiden, die na een brand in de vorige eeuw bewaard zijn gebleven. Dit reglement is te vinden in een in perkament gebonden boek uit de zeventiende eeuw, waarin ook enige andere aantekeningen voorkomen, waarvan de oudste dateert uit 1631. Het reglement bevatte 23 artikelen. Het was prachtig gecalligrafeerd. De „penneconstenaer” had zijn kunnen gedemonstreerd door voor elk artikel een ander lettertype te gebruiken. 'n Merkwaardigheid op zich! Dit reglement was gedateerd 18 januari 1670, dus daags na de patroonsdag. Volgens overlevering schijnt het gilde zcs eeuwen oud te zijn. Nog nooit heeft iemand daarvan een diepere studie gemaakt. Het gilde komt slechts eenmaal per jaar bij elkaar om de vaste zaken af te werken en kent verder geen verplichtingen ten opzichte van geestelijke of wereldlijke

overheden. Het huidige reglement (1670) vermeldt hierover ook niets.

Met de Reformatie zullen er noodzakelijkerwijze veranderingen in het reglement zijn gekomen omdat het ongetwijfeld gekuist is van „paepsche stoutigheden”, waardoor er vanzelfsprekend bepaalde gewoonten en gebruiken kwamen te vervallen. Wat in ieder geval oorspronkelijk bleef was: de naam, het bijeenkomen op Sint-Antoniusdag en het behartigen van de opbrengsten van de eeuwenoude erfpachrenten die van diverse eigendommen werden ontvangen en die gebruikt moesten worden ten gunste van behoeftige inwoners van het dorp. Met de komst van de Reformatie werd het beheer over de inkomsten van deze kerkelijke broederschap door de kerkeraad toebedeeld aan een twaalfal inwoners, waarvoor een reglement werd opgesteld. Tot op de dag van heden heeft men zich hieraan gehouden. Oorspronkelijk bestond deze erfpachrente uit een betaling in natura op Sint-Antoniusdag. Op diezelfde dag werden deze veldvruchten gedistribueerd onder de behoeftige dorpsgenoten.

Heel oude inwoners herinneren zich nog dat men hiervoor in de rij moest staan in het café waarin het gilde die dag zitting hield. Tegenwoordig geschiedt dat niet meer op zo'n openbare wijze om discriminatie onder de bevolking te voorkomen. In het betalen en uitbetalen in natura is in de loop der jaren een wijziging gekomen, vooral om praktische redenen. De rente wordt nu bepaald in specie naar de marktprijs van dat jaar. Er is echter een uitzondering gemaakt. Dat betreft de verplichting die nog rust op een boerenbedrijf en waarvoor elk jaar acht pond boter moet worden betaald met zestien pakjes roomboter elk van een half pond. Als eigenaardige bijzonderheid is hieraan verbonden, dat in het jaar dat er een nieuwe gildebroeder wordt geïnstalleerd, deze de plicht heeft in elk pakje boter een zilverstuk te verbergen, zodat er een verrassingselement aan is toegevoegd. Ook dit jaar was dat het geval.

In de ochtenduren van de 17e januari vindt een besloten huishoudelijke vergadering plaats, waarin de verenigingsbelangen besproken worden. Op de patroonsdag wordt traditiegetrouw ook een maaltijd gehouden. Het volgt een oeroud, voor Brabanders wat vreemd menu: Capucijners met rollade van de elfde rib en boter, gevolgd door aardappelen met stokvis en tot besluit rijst met rozijnen, bruine suiker en boter. In de namiddag vindt het innen en administreren van de erfpachten plaats. Dan wordt aan de gildebroeders warm bobbier geschonken, waarin suiker, citroen en kruiden volgens een zeer oud geheim recept zijn verwerkt.

Het gilde van St. Antonius te Dwingelo bestaat nog. Het bestaat in eenzaamheid volgens het oude patroon en weet niet of er nog soortgelijke gezelschappen in Drente zijn. Dit gilde is in ieder geval een besloten groep die weet wat zij wil en wat van haar verlangd wordt. Dat is de indruk die ik van deze vriendelijke gildebroeders kreeg. Om drie uur verliet ik de gildekamer in Hotel Wesseling.

K.V.

HET KLOVENIERSGILDE VAN DE H. DIONYSIUS TE TILBURG

Het Kloveniersgilde 1722—1970

Op 30 september 1722 werd door het bestuur besloten het uitgaansgeld te verhogen tot f 12; men vreesde blijkbaar een tekort aan inkomsten, wanneer leden tijdelijk voor het gilde bedankten, en er werd dan ook de waarschuwing aan toegevoegd, dat „uitgaenders of haer soone noeyt meer in onse gilde sullen worde ge-admitteert”. Alle bestuursleden waren toen katholiek; zij noemden zich dan ook „Hoofden van de edele gilde der Klooveniers alhier in Tilborgh onder den lofwaardigen martelaer den H. Dionysius Ariopagita onsen waerdigen patroon”. In de keuze van hun patroon hebben de negen bestuursleden zich wel vergist. De kerkpatroon van Tilburg is niet Dionysius de Areopagiet, een leerling van de H. Paulus (Hand. 17, 34), maar de H. Dionysius, die ca. 285 te Parijs werd onthoofd en de patroon werd van de Franse koningen (J. 1964; K. 1968, 63—64); in 1483 werd de kerk van de H. Dionysius te Tilburg gewijd (Taxandria 28, 1921, 18).

Reeds in 1720 komt voor het eerst in de bewaarde rekeningen een post te staan voor „de dienst in de kerck en het sermooen”; in latere jaren wordt ook extra betaald voor „t cieren van den autaar”. Eerst in 1760 werd dit omschreven als „mis en sermooen op den dag van S. Dionysius”. Veiligheidshalve werd meestal de naam van de heilige weggelaten. Na de eerste vermelding in 1722 duurt het tot 1769, voordat men de titel gaat voeren van „De Colveniers ofte Sinte Dionysius Gilde”; de samenwerking met de gilden van St. Joris en van St. Sebastiaan vanaf 1765 zal aan deze naamgeving wel niet vreemd zijn.

Overigens was de 18de eeuw een goede tijd voor het gilde. De feesten waren uitbundig en gezellig, zoals blijkt uit de jaarlijks terugkerende posten voor bier en wijn, boterhammen, speellieden en speelkaarten, en voor het telkens weer vergoeden van gebroken glazen en pinten. Het doelhuis werd gerepareerd (1756), een „helbaert tot dienst van de schutterij” aangeschaft (1755), een trom gekocht (1754) en het vaandel hersteld (1758). De nar of „de gek” (1763), het „maken van den troon” door de knecht en het drinkgeld voor „de meyskens”, dat alles bestond reeds vóór 1765.

Het gildeboek bevat een lange ledenlijst van 1722 tot 1820 en de rekeningen lopen van 1720 door tot 1835. Op 30 sept. 1722 was **Jan Cornelis Donders** koning van het gilde en hij voerde die titel nog in mei 1729. De vierde bekende koning was **Mr. Jan Pessers**, die op 2 sept. 1739 koning werd en zich zo noemde in 1741, 1749, 1750 en 1752; hij overleed in 1753. Op 27 aug. 1753 werd de koningsvogel geschoten door **Francois van Heyst** en hij voerde de koningstitel nog in 1758, 1759 en oktober 1760. **Hendrik van Heyst** werd koning in 1763 en bleef het tot in 1771.

Vanouds hadden de gilden in Tilburg contact met elkaar, maar de samenwerking schijnt in

de loop van de jaren wat verslapt te zijn. Op 10 augustus 1765 echter werd de band tussen de drie gilden vastgelegd in nieuwe statuten. De gilden van St. Joris, St. Sebastiaan en St. Dionysius besloten, dat telkens om de twee jaar door een van de gilden de koningsvogel zou worden geschoten en dat St. Joris zou beginnen in 1765. Volgens artikel 2 „sal den koningh gehouden weesen te betalen: de somma van 6 gulden en 12 stuivers:

voor den eersten romer wijn, voor aanhangen van de brosie, voor 't kroon opsette, voor 't boode broot eyssen, voor 't vogel raapen, voor 't bouten raapen, voor den speelman en den knecht, voor de kroon van de koninginne en den eerste romer wijn aan de koninginne.

Artikel 3 schrijft voor, dat de koning „eene silveren schilt aan de brosie moet hangen binnen het jaer, niet minder als twee onsen swaer”. Een extra drinkgeld voor „de dogters” wordt in artikel 6 vermeld; de volledige tekst van deze overeenkomst is te vinden bij Meelis. De afgesproken termijnen zijn niet helemaal volgens de afspraak verlopen. De koningsschilden van St. Joris uit 1765, 1773(?), 1779 en 1789, van St. Sebastiaan uit 1767, 1775, 1783 en 1791, en van St. Dionysius van 1771, 1777 en 1786 wijken een beetje af van de afspraak. In augustus 1771 werd **Pieter Cornelis Brouwers** de nieuwe koning van de Kloveniers; hij ondertekende nog tot in 1809 als „oud-koning”. In 1777 werd **Jan P. Pessers** en in 1786 **Michiel Bakkers** koning.

Een week voor het koningschieten werd „de leugenvogel” geschoten; hij wordt vermeld o.a. in 1771 en na 1879 tot 1930 tienmaal.

Bij feesten moet gedronken worden. De werkers, die het feest voorbereidden, kregen bier en brandewijn (1681); op het feest was het bier en wijn en thee voor de vrouwen en de meisjes (1763). Men dronk rode en witte wijn (1763), Bosch' bier (1753) en Diesters bier (1752). Reeds in 1732 hadden de 13 Tilburgse brouwers tegen deze concurrentie protest aangetekend en de Borgemeester ende Scheepenen der Stadt Diest protesteerden op hun beurt weer tegen de extra-belasting, die op het Diesters bier werd geheven (Meelis, p. 93—96). Het gilde bleef echter het duurder Diesters bier drinken; dit was „smaeckelijck en aengenaem” en „den mensch wil immers sijn smaeck hebben en die gaet ter markt daer hij den dranck het aengenaemste vindt”.

Op 8 maart 1766 was te Tilburg feest gevierd, omdat Prins Willem V op 18-jarige leeftijd als erfstadhouder was geïnstalleerd. Groter was het feest, toen de jonge prins op 17 juni te Tilburg werd ingehaald; alle wegen waren tevoren „gerepareerd” en overal werden erepoorten opgericht. Tijdens de rondrit door de stad reden en liepen gildebreeders van St. Joris, St. Sebastiaan, St. Dionysius en het „Jongeliedenailde” mee (Meelis, p. 97—118). Voor „de twee optrekken van de gilde bij Sijn Doorlugtige hoogheijt den Prinse van Orange” werd in 1767 aan de speellieden, de tamboer en de knecht van het Sint-Dionysiusgilde uitgebreid. Dat jaar kocht men „kokarden voor de hoofden alsmeede voor de schutbroeders”. In september ontving het gilde als dank van „Sijn hoog-

heijt den Prins van Orange" de som van f 59. Om bij de feestelijkheden goed voor de dag te kunnen komen, trok in 1769 de gildedeken Jan van Berkel naar Antwerpen, om aldaar door Frederik Melsens een nieuw vaandel en een nieuwe standaard (= „wimpel") te laten maken voor de prijs van 321 brabantse guldens. Als bijdrage voor deze grote uitgaven schonken de toenmalige hoofdmans Barent Mutsaers en de heer Adriaan Jan Pessers ieder drie gouden dukaten aan het gilde en daarvoor mochten zijn hun familiewapen in het vaandel laten afbeelden. In 1773 staan weer andere giften vermeld voor een nieuwe koperen trommel, die te 's-Hertogenbosch werd gemonteerd; dat jaar werden ook „de troon ciraaten" gerepareerd. Toen „den vogel is geschoten ten huysse van Sebastiaan Botermans op den Heuvel, sijn verteeringen gedaan door de maskes ofte pronckers van de Gilde van St. Dionysius als mede door de hoofden van de Gilde en de Weduw-mans en Jongmans op den 2de en 3den september 1771". De uitgaven betroffen verteringen „van de meskes met het troon maacken", voor „t tracteeren in de troonkamer", voor „twee kroone, boeketjes en blomme". Naast de eigen feesten vierde men mede met alles, wat feestelijk was, zo b.v. op 1 september 1779 bij „het inhaalen van den heer primus" Anthonius van Gils (cf. H. J. Allard, Antonius van Gils, 1875, 12—17).

Voor het prijs-schieten werden de eerste eeuwen meestal tinnen schotels en kandelaars als prijs gekocht; diverse namen van bekende en onbekende tingieters duiken aldus op uit het gilde-archief. Bij Jaspar Cras werden in 1681 „36½ pont tin tot prijs-schotels" besteld voor de prijs van f 20.— en in oktober 1685 „5 tinne schotels, 2 teljoren (= borden) met noch 3 andere tinne schotels tot prijzen" voor meer dan f 42.—; deze Jaspar Cras was in 1671—1674 deken, keurmeester of gezworene van het tingietersgilde te 's-Hertogenbosch (W.K. in Brabants Heem 21, 1969, 91). Bij Cornelis Smittens werden in 1733 zeven tinnen prijs-schotels besteld, terwijl Jan Adriaen Smittens in de jaren 1750—1760 jaarlijks tin leverde voor de „groote en cleijne preijse". In 1737 was Jan Baptist van Gorp de leverancier van 36½ pond tin en in 1763 Arnoldus Nouwen, maar in de jaren 1764—1769 keerde men weer terug naar de voormalige tingietersfamilie: Elisabeth Smittens kreeg die jaren de klandizie en Johanna Smittens in 1770. De tinnen prijzen werden in 1773—1775 gekocht bij Christiaan Vincken en in 1776—1779 en in 1784 bij de vrouw van Sr. Christiaan Vincken; tot de prijzen behoorden o.a. „een toebax Doos" en een „schenebort". Ook duurdere prijzen werden voor de gildebroeders aangeschaft; in 1773 werden te 's-Hertogenbosch 3 prijs-schotels gekocht en in 1776 bij de bekende Bossche zilversmid Adamus van Mierlo een zilveren kurketrekker en twee paar mangespen. J. Baeten leverde tinnen prijzen in 1788 en Jan Baptist Drabben in 1791, 1792 en 1801 („loot"); in 1791 evenals in 1806 dragen de kleine prijzen van het najaar de naam van „St. Hubertsprijzen".

Een bladzijde uit het rekeningenboek van het

gilde uit 1771 kan een indruk geven van het gildeleven in de 18de eeuw en van de feesten, waarbij veel werd gedronken maar waar nooit warm gegeten werd:

18 april:

aan Adriaan van Dun voor een vergult vaan, knob en ijsjerwerck op den schutsboom.

2 aug.:

aan Daniel Verhoeven voor 't verven en schilderen van een poortjen aan de Doelen.

26 aug.:

aan den Heer Drossaert voor 't bevrijden van onsen boom als wij den koningsvogel hebben geschoten (f 6.—).

27 aug.:

aan Vermons den knegt voor sijne gedaane diensten 4 comparitiën van de Meskes op 't troon maeke nog voor 't baarkleet brengen en haale bij Laurens Jansens.
Aan twee tamboers voor 2½ dag ...
Aan de twee speellie 3 dagen ...
Aan twee gecken twee dagen medegegaan ...
Aan Jan van Diesen voor 4 vogels.
Nog voor den boom op- en neerlaten etc.

28 aug.:

aan Vrouw Botermans voor de twee teerdagen aan 5 vaten bier a 4 gulden 5 stuivers 't vat;
voor de boteramme (f 9.—);
aan de 3 gilden 36 flessen wijn met het schiete van den koningsvogel, nog 8 aan 't gildehuys en onder de boom met 't schieten van de prijsvogels, nog 1 aan de dekenen van St. Georgius voor 't brengen van 't drinckgelt samen 45 flessen a 8 st., nog 2 kannen diesters bier voor de dekenen van St. Sebastiaan;
voor den tee aan de vrouwen en maskes met het opsetten van den leugenvogel en op en neer laten van den boom;
aan gelasen gebrooken.
Nog voor 30 apsenten (afwezigen) op de kleijne lootdagen; aan Adriaan van Dun voor de gecke kleeren voor 2 dagen en voor troon stellen en nog voor kojhair om mede te lachen ea.

10 okt.:

aan den pastor voor de mis en sermoon.
aan den kerckmeester voor de ornamenten en regten van de kerk.
aan 5 pinte diesters en 1 wit bier waarmede de pastor en sijne knegt bij Botermans naar de maaltijt getracteert is.

(wordt vervolgd)